

Internkontroll 2024

Miljö- och byggnämnden

Fastställd av miljö- och byggnämnden
Framtagen av samhällsbyggnadsförvaltningen
Datum 2025-01-03
Ärendenr MBN 2024/2761
Version [1.0]

Internkontroll 2024

Innehåll

Internkontroll 2024	1
Miljö- och byggnämnden	1
1. Sammanfattning	2
1.1. Internkontrollplan 2024	2
2. Resultat av internkontrollen 2024	3
2.1. Inköp	3
2.2. Ekonomiska transaktioner	3
2.3. GDPR och informationssäkerhet	4
2.4. Anställning	4
2.5. Bygglov	5
2.5.1. Bygglov	5
2.5.2. Tillsyn	5
2.5.3. Byggnadsinspektör	5
2.6. Miljö- och hälsoskydd	6
2.7. Livsmedel och alkohol	7
2.8. Detaljplanprocessen	8
2.9. Redovisning mark- och exploatering	9

1. Sammanfattning

Nämnderna har det yttersta ansvaret för att en god internkontroll skapas och att uppföljning sker inom respektive verksamhetsområde. Den interna kontrollen ska vara en naturlig del i alla processer och rutiner. Nämnden ska se till att övergripande policys och riktlinjer iakttas och att vid behov ytterligare tillämpningsanvisningar utformas.

Internkontroll har genomförts löpande under året och resultatet för hela 2024 redovisas i denna rapport. Syftet med internkontrollen är att pröva den interna kontrollen samt att säkra att rutiner och processer fungerar på ett ändamålsenligt sätt.

Resultatet av granskningen visar att det finns brister som ska rättas till vilket bland annat kan ske genom utbildning och förändrade rutiner. Bedömningen av granskningen är att det är en god internkontroll inom samhällsbyggnadsförvaltningen men att vissa områden kan förbättras och fortsätta att kontrolleras.

1.1. Internkontrollplan 2024

Utgångspunkten för internkontrollplanen är en risk- och konsekvensanalys. Bedömning görs av risk utifrån sannolikhet att den inträffar och konsekvens om så sker. Detta genererar ett riskvärde som möjliggör prioritering av risker. Utifrån resultatet av risk- och konsekvensanalysen väljs de mest väsentliga processerna/rutinerna som ska granskas under 2024, vilket resulterar i en internkontrollplan. Följande rutiner har följts upp enligt angivna kontrollmål.

Risken analysen resulterade i nedanstående internkontrollplan för 2024.

PROCESS/ RUTIN	OMRÅDE	KONTROLLMÅL	RISKBESKRIVNING	RISKVÄRDE	KONTROLLANSVAR	METOD
Inköp	Avtal och avtalstrohet	Inköp görs inom ramavtal	Skadeståndskrav	6	Ekonomichef	Stickprov
Ekonomiska transaktioner	Förtroendekänsliga poster	Förtroendekänsliga poster hanteras enligt regelverk	Förtroendeskada	6	Ekonomichef	Stickprov
GDPR och informationssäkerhet	Behandling av personuppgifter	Korrekt behandling av personuppgifter	Personuppgiftsincident	9	GDPR-ansvarig	Stickprov
Anställning	Bisysslor	Bisysslor anmäls enligt rutin	Förtroendeskada, arbetsförhindrande	6	HR-chef	Fråga till förvaltningens chefer
Bygglov	Myndighetsutövning	Myndighetsutövning sker enligt regelverk	Skadeståndskrav	6	Avdelningschef Bygglov	Stickprov
Bygglov	Myndighetsutövning	Överklagade beslut är korrekta.	Förtroendeskada	6	Avdelningschef Bygglov	Granskning av överklagade
Miljö- och hälsoskydd, tillstånd	Myndighetsutövning	Överklagade beslut är korrekta.	Förtroendeskada	6	Avdelningschef Miljö och Livsmedel	Granskning av överklagade

PROCESS/ RUTIN	OMRÅDE	KONTROLLMÅL	RISKBESKRIVNING	RISKVÄRDE	KONTROLLANSVAR	METOD
Livsmedel och alkohol, tillstånd och tillsyn/kontroll	Myndighetsutövning	Överklagade beslut är korrekta.	Förtroendeskada	8	Avdelningschef Miljö och Livsmedel	Granskning av överklagade
Detaljplanprocessen	System och rutiner	Tidplaner hålls	Ekonomisk skada, förtroendeskada	12	Avdelningschef Planering och GI	Uppföljning av interna tidplaner
Detaljplanprocessen	Prioriteringar	Prioriteringsmodellen för detaljplan följs	Förtroendeskada	4	EC Planering och Geografisk information	Uppföljning av prioriteringar
Redovisning mark- och exploatering	Redovisningsregler för exploateringsprojekt	Korrekt investeringsredovisning och driftsredovisning	Ekonomisk skada	6	Avdelningschef Mark- och exploatering	Stickprov

2. Resultat av internkontrollen 2024

Resultatet av internkontrollen redovisas per process/rutin och områden under respektive rubrik. Rutinerna som granskats är inköp, ekonomiska transaktioner, GDPR och informationssäkerhet, anställning, bygglov, miljö- och hälsoskyddstillstånd, livsmedel- och alkoholtillstånd, tillsyn/kontroll, detaljplanprocessen och redovisning av exploateringsprojekt.

2.1. Inköp

Syftet med internkontrollen är att kontrollera att avtal följs. Uppföljningen baseras på 25 slumpmässiga stickprovskontroller av inköp emot avtalskatalogen för Region Gotland under 2024. Resultatet är att alla kontroller är enligt avtal.

	Antal granskade leverantörsfakturer (stickprov)	Enligt avtal	Inte enligt avtal
2024	25	25	0
2023	25	25	0
2022	25	24	1

Tabell 1 Granskning av leverantörsfakturer gentemot avtal 2021 – 2023

2.2. Ekonomiska transaktioner

Syftet med internkontrollen är att kontrollera om förtroendekänsliga poster hanteras enligt regelverk. Konton som ingår i förtroendekänsliga poster är resekostnader, extern representation, intern representation, konsulttjänster och konton för kurser, konferenser. I denna kontroll kontrollerades det att regelverk kring representation följs.

	Granskade poster (stickprov)	Rätt hanterat	Inte rätt hanterat
2024	25	25	0
2023	21	19	2

Tabell 2 Granskning av förtroendekänsliga poster 2023 - 2024

Resultatet av kontrollerna 2024 visar att bokföringen är korrekt utifrån de riktlinjer som finns.

Eftersom transaktionerna är så få gjordes endast 21 stickprov under 2023 på samhällsbyggnadsförvaltningen. 2023 saknades underlag om orsak, syfte och eller deltagare för att underlagen ska vara kompletta.

2.3. GDPR och informationssäkerhet

Syftet med internkontrollen är att kontrollera att personuppgifter hanteras på rätt sätt för att undvika personuppgiftsincidenter. Stickprov har gjorts avseende personuppgiftsincidenter.

Stickprovskontrollerna visar att incidentrapporteringen har utförts enligt gällande rutiner och att medarbetarna är uppmärksamma och rapporterar misstänkta incidenter. Medarbetarna har inte använt den e-tjänst för frågor om GDPR och personuppgiftsincidenter som finns på intranätet i så stor utsträckning som var förhoppningen. Vid användning av e-tjänsten läggs ärendet till rätt person och relevanta uppgifter samlas in direkt, vilket underlättar hanteringen. Rapportering av personuppgiftsincidenter bör även fortsättningsvis i första hand hänvisas till e-tjänsten.

Efter resultatet av 2023 års stickprovskontroller bestämdes det att fler personer som kan hantera anmälan av personuppgiftsincidenter bör utses, för att göra arbetet mindre sårbart. Personuppgiftsincidenter ska rapporteras till Integritetsskyddsmyndigheten inom 72 timmar oavsett om det är arbetstid eller inte, vilket innebär att det är en arbetsuppgift som måste prioriteras och bevakas även under ledigheter. Detta har nu åtgärdats, genom att ytterligare två personer på avdelning förvaltningsstöd har fått delegation för att anmäla personuppgiftsincidenter.

Stickprovskontrollerna under 2024 har visat att verksamheterna har deltagit i arbetet med uppföljning av personuppgiftsincidenter och utfört organisatoriska åtgärder på ett tillfredsställande sätt. De tekniska åtgärderna är svårare att åstadkomma, eftersom det ofta innebär åtgärder som behöver utföras centralt inom Region Gotland eller av leverantör.

2.4. Anställning

Syftet med internkontrollen är att kontrollera att bisysslor har anmälts enligt rutin och att nya medarbetare har introducerats på ett korrekt sätt.

Bisysslor

Som medarbetare har man möjlighet att ha en bisyssla utanför sin anställning i Region Gotland. Medarbetare i offentlig sektor är skyldiga att anmäla alla bisysslor utöver sin huvudanställning. En bisyssla kan till exempel vara en annan anställning, ett uppdrag, föreningsverksamhet eller egen verksamhet. Som anställd får man inte ha en bisyssla som kan vara skadlig för regionen eller som hindrar medarbetaren i sitt arbete. En bisyssla måste bland annat vägas mot samhällets krav på objektivitet och opartiskhet.

Syftet är att följa upp så att bisysslor hanteras enligt Region Gotlands rutin utifrån att bisysslan kan vara förtroendskadlig, arbetsförhindrande eller konkurrerande. Samhällsbyggnadsförvaltningen har under 2024 gjort en kontroll på status för samtliga godkända bisysslor samt bedömt och godkänt nya anmälda bisysslor. Detta har skett genom en uppföljning via cheferna utifrån 2024 års medarbetarsamtal. Godkända bisysslor 2024 ska redovisas till miljö och byggnämnden i början av 2025 och finns som ett

samlingsärende per år i Region Gotlands digitala ärendehanteringssystem. Under 2024 har åtta nya bisysslor godkänts.

2.5. Bygglov

Syftet med internkontrollen är att kontrollera att myndighetsutövning har skett enligt regelverk och om förvaltningen vid överklaganden har fått medhåll från överprövande instans.

Enligt internkontrollplan för ska avdelning bygglov genomföra internkontroller inom området myndighetsutövning med följande kontrollmål:

1. Myndighetsutövning sker enligt regelverk
2. Överklagade beslut är korrekta

PBL-sakkunnig i samhällsbyggnadsförvaltningen har därför i samråd med avdelningschef för bygglov arbetat fram en intern riktlinje med förklaring av urval och bedömningskriterier, se bilaga.

Uppföljning har skett av överklagade beslut fattade med stöd av plan- och bygglagen (PBL). Då många av de ärenden som överklagades under 2024 fortfarande inte är slutligen avgjorda gäller internkontrollen för 2023 års beslut som överklagades.

Myndighetsutövning enligt regelverk

Resultatet redovisas under respektive beslutskategori (bygglov, tillsyn och byggnadsinspektör) som framgår av bilaga.

2.5.1. Bygglov

Två av tre beslut var övergripande förankrade i gällande lagstöd. Ett beslut saknade på övergripande plan hänvisningar till lagstöd.

Två av besluten saknade redovisade lagstöd för vissa avgörande bedömningar, varav ett av besluten i särskilt många fall. Det sistnämnda beslutet avsåg ett förhandsbesked men saknade under motiveringen överhuvudtaget hänvisning till bestämmelserna i 2 kap. PBL som ska och bör ha legat till grund för prövningen. Det aktuella beslutet gick till synes emot gällande lag och praxis vad gäller detaljplanekravet i 4 kap. 2 § PBL utan att någon redovisning av det tillämpliga lagrummet eller där till hörande förarbeten och domstolspraxis.

Två av besluten gav uttryck för personligt tyckande som inte hört till prövningen av ärendet och uppfattades som osakliga.

Övergripande blandar besluten lagstöd, fakta och bedömningar löpande in i texten vilket för kunder och andra myndigheter kan upplevas som svårtillgängligt.

I övrigt uppfylldes kriterierna enligt den framtagna riktlinjen.

2.5.2. Tillsyn

Samtliga granskade beslut uppfyllde kriterierna enligt den framtagna riktlinjen. De slumpmässigt utvalda besluten hade dock en begränsad omfattning.

2.5.3. Byggnadsinspektör

Två av besluten som båda avsåg startbesked för anmälningspliktiga åtgärder saknade angivna lagrum till stöd för besluten.

I övrigt uppfylldes kriterierna enligt den framtagna riktlinjen. De slumpmässigt utvalda besluten hade en begränsad omfattning, vilket ofta är fallet gällande byggprocessen som har en mer administrativ karaktär med kortfattade beslut.

Tabell 3 Myndighetsutövning enligt regelverk 2023 - 2024

Överklagade beslut

Antalet överklagade beslut ser fortsatt ut att generellt minska jämfört med tidigare år. Under 2023 överklagades totalt 55 beslut. Det har dock för 2023 skett en ökning i fråga om hur många beslut som ändrats av överinstans, då 19 stycken tillika 34,5 % av besluten ändrades. Fem av besluten ändrades dock bara delvis. Under 2024 överklagades totalt 57 beslut. Det står i dagsläget inte klart hur många av besluten 2024 som kommer stå sig vid en överprövning. Trenderna ser ut enligt följande.

År	Antal överklagade och avgjorda beslut	Antal beslut som ändrades av överprövande instans	Antal beslut som fastställdes av överprövande instanser	Formellt fel	Annan bedömning i sakfrågan
2024	57				
2023	55	19	36	5	14
2022	65	10	55	5	10
2021	74	12	62	2	10
2020	84	21	63	6	15

Tabell 4 Överklagade och avgjorda beslut inom bygglagen 2020 – 2022

Kommentarer till siffrorna 2023 överklagade beslut

Grunderna för ändring i överinstans avser många olika saker. Den vanligaste grunden i sak (fem beslut) som föranlett ändring är att länsstyrelsen bedömt frågor om förvanskning av och anpassning till kulturvärden på ett annat sätt än nämnden. Samtliga dessa fall avsåg fastigheter i Visby. I fyra av de fallen fattades beslut på delegation. En aspekt som sticker ut med dessa beslut är att i tre av fallen har länsstyrelsen till skillnad från nämnden bedömt att de sökta åtgärderna strider mot gällande detaljplan och därefter gjort en bedömning i fråga om åtgärderna utgör en liten avvikelse som ändå kan godtas i förhållande till kulturvärdena. Det kan tyda på att nämnden inte beaktar gällande planunderlag i fråga om kulturvärden och anpassning till dessa i tillräckligt stor utsträckning. Vad gäller beslut fattade i frågor om tillsyn är den vanligaste ändringsgrunden (två beslut) bristande bevisning eller dokumentation till stöd för påföljd.

2.6. Miljö- och hälsoskydd

Syftet med internkontrollen är att kontrollera att tagna beslut är korrekta och giltiga och om förvaltningen vid överklaganden har fått medhåll från överprövande instans.

Uppföljning har skett av beslut fattade med stöd av miljöbalken (MB). Då många av de ärenden som överklagades under 2024 fortfarande inte är slutligen avgjorda gäller internkontrollen för 2024 beslut som överklagades 2022-2023.

Överklagade beslut (tillstånd)

Antalet överklaganden är normal i jämförelse med tidigare år. Sju beslut fastställdes av överprövande myndighet och fyra beslut ändrades eller återförvisades. Två beslut upphävdes med hänvisning till annan bedömning i sakfrågan. Två beslut återförvisades av formella fel och då hade ett av ärendena inte kommunicerats rätt. Det andra ärendet återförvisades med anledning av att det fanns frågetecken vilken del av lagstiftningen (MB) som ärendet bör hanteras av.

År	Antal överklagade och avgjorda beslut	Antal beslut som ändrades av överprövande instans	Antal beslut som fastställdes av överprövande instanser	Formellt fel	Annan bedömning i sakfrågan
2023	11	4	7	2	2
2022	8	4	4	1	3
2021	8	7	1		
2020	10	8	2		

Tabell 5 Överklagade och avgjorda tillståndsbeslut inom miljö- och hälsoskydd 2020 - 2023

Korrekta och giltiga beslut (tillsyn/kontroll)

Internkontrollen angående korrekta och giltiga beslut omfattar en kontroll av att rätt delegat har fattat beslutet och att ärendet är hanterat korrekt utifrån delegationsordningen. Tio stickprov har granskats. Av dessa var alla beslut fattade av rätt delegat 2024.

År	Antal granskade ärenden (stickprov)	Korrekta och giltiga beslut	Ej giltiga och korrekta beslut
2024	10	10	0
2023	10	9	1

Tabell 6 Korrekta och giltiga beslut inom miljö- och hälsoskydd, tillsyn/kontroll

2.7. Livsmedel och alkohol

Syftet med internkontrollen är att kontrollera att tagna beslut är korrekta och giltiga och om förvaltningen vid överklaganden har fått medhåll från överprövande instans.

Uppföljning har skett av beslut fattade med stöd av livsmedelslagen, alkohollagen, tobakslagen, lagen om elektroniska cigaretter och påfyllnadsbehållare, lagen om tobaksfria nikotinprodukter och lagen om handel med vissa receptfria läkemedel.

Överklagade beslut (tillstånd)

Få beslut som fattas av enheten överklagas. Få beslut som fattas av enheten överklagas. Livsmedelskontrollen har endast ett överklagat beslut under 2024 och inga i perioden 2021-2023 så samtliga övriga beslut nedan gäller serveringstillstånd. Även här är det dock ovanligt med överklagade beslut. I två fall under 2024 ansåg överprövande instans att Tillståndsmyndighetens beslut om varning var en för kraftfull sanktion och ersatte dessa med erinran.

År	Antal överklagade och avgjorda beslut	Antal beslut som ändrades av överprövande instans	Antal beslut som fastställdes av överprövande instanser	Formellt fel	Annan bedömning i sakfrågan
2024	4	2	2	0	2
2023	2	1	1	0	1
2022	1	0	1	0	0
2021	1	0	1	0	0

Tabell 7 Överklagade och avgjorda tillståndsbeslut inom livsmedel och alkohol 2021 - 2023

Korrekta och giltiga beslut (tillsyn/kontroll)

Samtliga beslut som kontrollerats har varit korrekta och giltiga. Enheten har sedan flera år arbetat systematiskt med att rättssäkra beslut. Exempelvis läser alltid andra handläggare igenom beslut innan de skickas ut. Som ett kvitto på detta gav Länsstyrelsen enheten beröm för beslutsformuleringarna när man avslag det enda överklagade beslutet inom livsmedelskontrollen 2024.

År	Antal granskade ärenden (stickprov)	Korrekta och giltiga beslut	Ej giltiga och korrekta beslut
2024	10	10	0
2023	10	10	0
2022	10	10	0
2021	10	10	0

Tabell 8 Korrekta och giltiga beslut inom alkohol- och livsmedel, tillsyn/kontroll

2.8. Detaljplanprocessen

Syftet med internkontrollen är att kontrollera att samhällsbyggnadsprocessen är effektiv och följer politikens gemensamma prioriteringar

Prioriteringar

Inom detaljplan har samhällsbyggnadsförvaltningen sedan oktober 2022 arbetat med en ny rutin för att implementera miljö- och byggnämndens beslutade prioriteringsmodell för detaljplaneuppdrag. Rutinen har medfört att fördelning av detaljplaneuppdrag för handläggning följer den nya prioriteringsmodellen. Under 2023 uppdaterades prioriteringsmodellen då förvaltningen fick ett nytt detaljplaneuppdrag som ska främja klimatomställning för en industri. Vid miljö- och byggnämndens utvärdering och revidering av prioriteringsmodellen i december 2023 fattade nämnden beslut att uppdatera prioriteringsmodellen och prioritera detaljplanen för klimatomställningen för industrin. Rutinen har uppdaterats så att det nya uppdraget kan prioriteras. En ny uppföljning var anmäld och förberedd enligt rutin till miljö- och byggnämndens sammanträde i december 2024. Då det var väldigt många ärenden anmälda till decembernämnden beslutade ordföranden att skjuta upp uppföljningen av prioriteringsmodellen till februari 2025.

Vi har under 2024 kunnat fördela eller förbereda för fördelning från plankön för 14 uppdrag. Som en effekt av prioriteringarna har vi kunnat anta sex detaljplaner under 2024 med sammanlagt möjlighet till 454 bostäder. Prioriteringsmodellen är till mycket inriktad på att stärka bostadsförsörjningen, vilket utfallet är ett bra kvitto på.

System och rutiner

Tidigare planenheten utvecklade under 2023 ett nytt system för hantering av digitala planbeskrivningar som följer ett nytt lagkrav och som utöver det har ett inbyggt system för tidplaner för detaljplaneprocessens olika moment. Detaljplaneenheten har under året uppdaterat tidplaner för alla aktiva detaljplaneuppdrag där vi när prognosen är relativt säkra även kommunicerar nästa planmoment på gotland.se med kommande ungefärlig tid. Uppdaterade tidplaner finns för de aktiva detaljplaneuppdragen.

Korrekt och fullständig fakturering

Under 2023 genomfördes internkontrollplan för fakturering av detaljplaneuppdrag. Syftet med internkontrollen var att kontrollera att korrekt och fullständig fakturering skett samt att system och rutiner följs. Till 2024 togs fakturering bort från internkontrollplanen. Detaljplaneenheten har ändå valt att göra en internkontroll även under 2024 som redovisas

2.9. Redovisning mark- och exploatering

Syftet med internkontrollen är att kontrollera redovisningen av exploateringsprojekt utifrån de riktlinjer som finns (Redovisning och budgetering av markexploatering, RS 2021/1553). Eventuell förväxling mellan drift- och investeringsredovisning i exploateringsprojektens redovisning kan i förlängningen komma att ge ekonomisk skada. Av totalt 916 transaktioner inom drift- och investeringsredovisning har 10 % slumpmässigt kontrollerats.

Resultatet av kontrollerna visar att bokföringen är korrekt utifrån de riktlinjer som finns.